

MANUAL FÖR

SKARA BIODLAREFÖRENINGENS BIGÅRD I FORNBYN

Tidpunkter ungefärliga	Åtgärd
1.a vårkollen, mars	Alla åtgärder noteras i journalen, påpeka även åtgärder att bevaka till nästa gång
Slutet av april	Gör rent bottnar eller byt, kolla om samhället känns varmt på täckbrädorna, kolla om foder finns, bör ha åtminstone 3 kg kvar, uppskatta bistrykan, ev. fodra, 1 kg socker 50% lösning varannan vecka, ombonas väl
Början av maj	Vid vackert väder minst 12 grader öppna samhället kolla yngel och foderförråd, arbeta snabbt, leta inte efter drottningen
Mitten av maj	Samhälle som sitter på en lågnormallåda kan behöva en låda till, den kan sättas under vinterlådan. Trågupor ökas också med några utbyggda ramar mellan yngelklot och foder, kolla foderförråd, Sätt till drönarram
Slutet av maj	Om höstraps finns i närheten kan det behövas sättas på skattlåda med de flesta ramar utbyggda, en mellanvägg på var sida om de utbyggda, spärrgaller inunder; I trågupor ökas yngelrummet, utökning sker alltid mellan yngel och foder. Skär drönarvax
Början juni	Kolla skattlådan, är alla ramar med bin behövs en låda till, sätt den under första skattlådan över spärrgallret; trågupor skall nu ha fullt med ramar i tråget, några ramar kan vara mellanväggar. Det kan vara dags att kolla yngelramarna efter viseceller, viseceller med larver rives men noteras, nästa vecka kan det bli aktuellt med delning, låt torra ägglösa koppar vara ifred. Skär drönarvax
Mitten juni	Kontroll av aktiva viseceller. Kolla skattlåda/or, finns plats för honung. Kan nu vara dags för yngeluppflyttning i tråguporna. Samhälle som förra gången hade aktiva viseceller och återigen har flera celler behöver delas,(se Avläggare A). Skär drönarvax
Slutet juni	Se även föregående. Har samhälle täckt honung (av raps) måste den skördas, kontakta föreståndaren inför detta jobb, vi behöver då vara fler som grejar detta. På med nya eller urslungade ramar. Kolla uppflyttade yngelramar veckan efter uppflyttningen så inga celler finns på dessa. Avläggare kollas, vatten behövs inte efter en vecka . Vill man göra fler avläggare så är det dags nu, Se Avläggare B. Ev. svärm sätts på två utbyggda ramar, resten mellanväggar. Skär drönarvax

Början juli	Se föregående. Trådkupa: Flytta up några mörka yngelramar i en skattlåda, drottningen kvar nere. Uppstaplingskupa: Flytta ner spärrgallret över understa lådan, leta upp drottningen och släpp henne i understa lådan. Skär drönarvax om det går, annars ta bort drönarramen
Slutet juli	Veckan efter: Kolla yngelramar över spärrgallret så inga celler finns, dessa rives. Är draget slut, skattas nu, spara lite honung så inte samhället känner sig fattigt. Lägg in ett varroagaller i varje samhälle. Är det dåligt med yngel måste samhället drivfodras: slutskatta först, ge sedan 5 hg socker i en liter vatten ett par gånger i veckan. Se upp för röveri, inget söl med vax, honung eller sockerlag utanför kuporna.
Början augusti	Kolla varroagaller. Gör varroa kontroll med myrsyra om det är mer än 25 kvalster på en vecka, se föregående, slutskatta innan, tag bort de gamla yngelramarna över spärrgallret
Mitten augusti	Gör slutskattning. Gör i ordning samhället för vintern. Byt drottning vid behov och fodra direkt , åtminstone sockerlösning
Slutet augusti	Gör en koll av fodret, ett starkt samhälle behöver 15-16 kg foder. Vinterfodra: ge samhället en hink Bifor = 12 kg foder, enklast med ett rejält lager Lecakulor på ytan, ställ hinken på ramarna i en tom skattlåda med en liten förhöjning under; fattas några kilo, ge socker eller mera Bifor
September	När bifor är klart, tar bara några dagar, Ta bort hink och skattlådan. Komplettera ev. foder. Låt samhället stå utan värmande täckning
Oktober	Städa i bigård och förråd. Mörka ramar skickas till rensning, övrig materiel rengöres och förrådsställs
November	Oxalsyrabehandling när samhällena kan misstänkas vara yngelfria. Därefter måttlig täckning
Vintern	Kolla samhällena så de är hela och fritt i flustren.. Se upp för talgoxar! Material och tomma kupor renoveras och förbereds på bästa sätt, ramar som återkommer från vaxrensning trådas, förslitet materiel utrangeras och ersätts med nytt. Servicejobben läggs ut på medlemmar som får fixa detta hemma!

	<p>Specialåtgärder Vid behov och inte alltid tidsbestämda</p>
Justera ramar	Det är mycket viktigt att ramarna skjuts ihop ända till avståndshållarna tar emot, annars bygger bina allt tjockare kakor, som småningom ej får plats i lådan
Drönarvax	Drönarram insättes i yngelrummet någon ram innanför yngelklotets slut när bina börjar bygga. Varje vecka skär man ut en täckt sektion ur ramen, den äldsta, så länge som bina vill bygga ut ramen, fram i juli eller till svärm gått ut. därefter tas ramen bort. Det utskurna bygget förpackas noggrant och skickas till förbränning eller fryses för senare utfodring till höns eller svin
Svärmkontroll	Om samhälle inte har aktiva viseceller behöver denna kontroll utföras endast varannan vecka. Man letar igenom alla ramar med yngel efter aktiva viseceller, vilka rives. Finns inget spätt yngel eller ägg får man inte riva alla celler, Om samhälle verkar vara utan drottning kan det ju ha svärmat. En eller två fina celler sparas, var försiktig med ramen som visecellerna sitter på, den får inte vändas eller hanteras vårdslöst.
Yngel-uppflyttning (Trågekupa)	Tag en 4-5 täckta yngelramar i en skattlåda, drottningen får inte följa med, fyll på med några utbyggda och resten mellanväggar, fyll på med mellanväggar i tråget, som sätts ytterst eller längst bak.
Avläggarbildning A Samhället har flera viseceller	Gör i ordning botten och låda, leta upp drottningen, tag henne och ramen hon går på till den nya lådan, fyll på med 5-6 täckta yngelramar, det gör inget om någon visecell följer med, någon honungsram och gärna lite pollen och några mellanväggar, placera ut lådan, täckbrädor på, på med en fodermatare som får lite vatten i hålet eller flaska med vatten. Modersamhället måste ha kvar några fina viseceller, var försiktig med den ramen. Fyll på med utbyggda ramar i yngelrummet, eller om det är en uppstaplingskupa så kan man kanske flytta ner alla kvarvarande yngelramar till understa lådan, på med spärrgallret.
Avläggarbildning B Samhället har inga viseceller	Samhället delas så här: Gör i ordning botten och låda, starka samhällen som ej visat svärmtendens får ha drottningen kvar i moderssamhället, tag någon ram med spätt yngel och ägg till avläggaren, 2-3 täckta yngelramar, pollen och honung, vatten på toppen. Man kan göra 2-3 avläggare, om samhället är mycket starkt. För ihop yngelramar som är kvar i yngelrummet, fyll på med utbyggda ramar
Svärm-intagning	Svärmen intages, tänk på att bina helst går uppåt och mot vinden in i fångstkupan. Stäng lådan så bina ej rymmer men de måste ha god ventilation. Placera lådan svalt i skugga under dagen. Till kvällen slås svärmen in på en låda med 1-2 utbyggda ramar, resten mellanväggar. Beroende på väder och drag kan svärmen behöva fodras efter ett par dagar. Är svärmen stor och draget bra, på med spärrgaller och skattlåda efter några dagar

Drottning-kontroll	Samhälle som dragit upp egen drottning eller intagen andrasvärm kollas efter 2 veckor om hon är äggläggande. Finns inget yngel är det knappast lönt att leta efter drottningen då en icke äggläggande drottning är liten, snabb och skygg och svår att finna. Kolla igen efter en vecka, finns fortfarande inga ägg eller yngel sätter man in en provram från ett riktigt samhälle med ägg och spätt yngel som märkes med ett häftstift. Efter ytterligare en vecka kollas ramen. Har den då viseceller är samhället viselöst, finns inga celler är drottningen OK och har troligen blivit stimulerad av provramen och redan lagt massvis med ägg.
Samman-slagning	Eftersom vi knappast kan ha mer än 3 samhällen över vintern behöver man slå ihop två samhällen. Eventuellt letar man upp och dödar den drottning som inte skall vara kvar, annars får bina välja själva. Det samhälle som har drottning placeras ovanpå det viselösa med ett tidningspapper, med några små hål i, emellan. Efter några dagar justeras ramantalet till bistrykan
Vaxets omsättning	Det är viktigt att vaxets omsättning planeras. Mörka ramar som varit med ett par vintrar flyttas upp över spärrgallret. När de är yngelfria och kanske fulla med honung skördas de, slungas och sätts sedan i förråd, skyddas mot vaxmott
Skattning Slungning	För rationell hantering behöver man vara flera, några skördar lådor och några avtäckar, slungar och silar. Silningen skall ske i slutet utrymme, honungen är ju ren nu och konsumentklar
Honungens behandling	Efter någon vecka kristalliserar ju honungen, den måste då röras under flera dagar och passas så den kan tappas vid rätt tid. Skall honungen skickas till HF behövs ingen rörning utan honungen tappas direkt i transportkärl
Myrsyra-behandling (Augusti)	Om det fallit mer än 25 kvalster i varroagallret på en vecka behöver samhället myrsyrabehandlas så inte vinterbina har för många kvalster. Städa varroagallret och lägg in det igen. Max 25 grader i luften, slutskatta, en wettexduk läggs i vatten och kramas ur ordentligt, placeras på yngelrummets ramar. Dosen är 2 ml 60% myrsyra/ ram som bina täcker, sprides jämnt på wettexduken dock max 40 ml i ett starkt samhälle. Tag bort wettexduken efter några dagar och försök räkna kvalsterna. Är nedfallet mer än 500 kvalster bör behandlingen upprepas efter en vecka, max 3 behandlingar
Oxalsyra-behandling (november-januari)	Behandlingen sker när samhällena beräknas vara yngelfria (många kvalster gömmer sig i de sista yngelcellerna och syrabehandlingarna tar inte kål på dessa), det skall vara frostfritt, oxalsyran blandas enligt anvisningar på burken, den skall hålla 30-40 grader när den ges till bina, därför bör burken förvaras i en hink med lite hett vatten i när man jobbar i bigården. Dosen är: litet samhälle 20-25 ml, normalt samhälle 25-30 ml, stort samhälle 30-35 ml, droppas ner i kakgatorna endast där bina sitter